

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **J. S.**, zastoupeného JUDr. Petrem Knoblochem, advokátem se sídlem Husova 17, 301 00 Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, ve věci kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 15. 3. 2005, č. j. 60 Az 9/2005 - 32,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovaný **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokáta JUDr. Petra Knoblocha **se u r č u j e** částkou 2150 Kč. Tato částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále označován jako „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2005, č. j. OAM-8/LE-B01-B04-2005. Rozhodnutím správního orgánu byla zamítnuta žádost stěžovatele o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Stěžovatel se domáhal zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení s tím, že by žalovanému mělo být uloženo vydat nové rozhodnutí, kterým by byl stěžovateli azyl udělen.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti označil její důvody jako spadající pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Podle stěžovatele žalovaný příliš restriktivně vyložil ustanovení § 12 a § 14 zákona o azylu. Stěžovatel se podle svého přesvědčení nemůže vrátit na Ukrajinu, neboť tam určité organizované skupině lidí dluží peníze, které jim zatím není schopen vrátit. To u něho vyvolává podle jeho názoru reálnou obavu o život, zejména s ohledem na to, že v minulosti již byl napaden zástupci věřitelů, kteří sami tento útok na stěžovatele označili jako demonstraci možných budoucích následků v případě neuhrazení dluhu. Stěžovatel tak má za to, že patří k sociální skupině obyvatel Ukrajiny, kteří se stávají snadno vydíratelnými organizovanými skupinami lichvářů, což podle stěžovatele kvůli jeho obavě z pronásledování pro příslušnost k této skupině zakládá jeho právo na poskytnutí azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel dále tvrdil, že své napadení věřiteli oznámil ukrajinské policii; ta však sama má z lichvářů obavy, takže v jeho věci nijak nejednala. Měl rovněž za to, že by eventuelně bylo možno přiznat mu též humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu.

Žalovaný uvedl, že ke kasační stížnosti se vzhledem k jejímu obsahu nebude vyjadřovat, a odkázal na správní spis.

Krajský soud se ve svém rozsudku ztotožnil se skutkovými i právními závěry žalovaného vyslovenými v žalobou napadeném správním rozhodnutí. Uvedl, že žádost stěžovatele byla zcela správně zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Stěžovatel byl totiž dvěma rozhodnutími správního orgánu vyhoštěn, nejprve na tři, poté na deset let (do roku 2014) a následně umístěn v zařízení pro zajištění cizinců. Předtím se již po dobu několika měsíců pohyboval na území ČR a neúspěšně se pokusil odejít do SRN. O azyl požádal teprve poté, co byl zadržen německou policií, vrácen do ČR, uděleno mu druhé správní vyhoštění a následně umístěn v zařízení pro zajištění cizinců. O azyl tedy mohl nepochybně požádat podstatně dříve, neboť skutečnosti, které jako důvody pro poskytnutí azylu uplatňoval, znal již dříve a v podání žádosti o azyl mu nebránily žádné objektivní skutečnosti. O humanitární azyl stěžovatel podle krajského soudu nežádal, neboť uplatnil výlučně důvody podle § 12 zákona o azylu; žalovaný proto podle krajského soudu nepochybil, pokud o důvodech pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu vůbec nerozhodoval.

Ze správního spisu žalovaného, konkrétně z protokolu o pohovoru stěžovatele k důvodům žádosti o azyl, Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel přicestoval do ČR na jednoměsíční turistické vízum 27. 4. 2004. Důvodem odchodu z Ukrajiny byly podle jeho slov problémy s věřiteli, od kterých si půjčil 1000 USD na půl roku, s tím, že vrátit měl 2000 USD, což ale nebyl schopen; věřitelé jej proto pro výstrahu zbili. Na policii se neobrátil, měl za to, že by to bylo k ničemu, neboť policie se vymahačů dluhů bojí také; raději na radu kamarádů odjel do ciziny, aby vydělal nějaké peníze. V ČR se stěžovatel prostřednictvím svého kamaráda nechal ilegálně zaměstnat a pracoval v Praze na různých stavbách, přičemž bydlel na ubytovně. Zprostředkovatel práce však mu za odvedenou práci nezaplatil a zmizel i s penězi. Poté se stěžovatel od přátel dozvěděl, že jej někdo hledá; domyslel si, že se jedná o vymahače dluhů. Odešel proto přes zelenou hranici do Německa, kde byl tamní policií zadržen. Z rozhodnutí Policie České republiky, Oblastního ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Plzeň, Referátu cizinecké a pohraniční policie Potůčky, ze dne 22. 12. 2004, č. j. SCPP-535/PL-2-2004, které je rovněž součástí správního spisu, Nejvyšší správní soud zjistil, že jím bylo stěžovateli uloženo správní vyhoštění na dobu deseti let a rozhodnuto, že se stěžovatelem bude naloženo podle § 128 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů, tj. že bude dopraven policií na hraniční

přechod za účelem vycestování z území ČR. Z odůvodnění uvedeného rozhodnutí vyplývá, že již 21. 8. 2004 Odbor pátrání a kontroly pobytu, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Praha, vydal pod č. j. SCPP-3225/PH-OPK3-SV-2004 rozhodnutí o správním vyhoštění stěžovatele na tři roky. Stěžovatel však z ČR nevycestoval zpět na Ukrajinu, nýbrž dne 21. 12. 2004 v podvečerních hodinách vědomě přešel státní hranice z ČR do SRN mimo vyznačený přechod a bez cestovního dokladu totožnosti, a to v prostoru hraničního mezníku $\frac{3}{4}$ v obci Potůčky. V SRN byl zadržen tamními orgány a dne 22. 12. 2004 v ranních hodinách na základě readmisní dohody převzat zpět do České republiky. Zájem podat žádost o azyl stěžovatel projevil dne 23. 12. 2004, jak plyne z jeho prohlášení založeného ve spise, návrh na zahájení řízení o azylu podal dne 6. 1. 2005 a pohovor k žádosti o udělení azylu s ním byl proveden též den.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Důvod kasační stížnosti spočívá v námitce nesprávného závěru krajského soudu o tom, že u stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 nebo § 14 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná. Na základě řádných skutkových zjištění provedených ve správním řízení totiž žalovaný zcela správně dospěl k závěru, že stěžovatel podal žádost o udělení azylu s cílem vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění, ačkoliv mohl požádat o udělení azylu dříve. Stěžovatel totiž o azyl požádal teprve poté, co bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění a co mu akutně hrozila realizace vyhoštění z ČR, ačkoli předtím v ČR několik měsíců pobýval (nejprve legálně, poté ilegálně), a to zejména v Praze, takže mohl bez problémů o azyl požádat. Důvody, pro které žádost o azyl podal (tlak ze strany věřitelů), mu byly známy již v okamžiku, kdy vstupoval na území ČR - stěžovatel sám v žádosti o udělení azylu uváděl, že právě z těchto důvodů do ČR odešel. V pohovoru k žádosti o udělení azylu uvedl, že o eventualitě podání žádosti o azyl v době, kdy opouštěl Ukrajinu, uvažoval, ovšem k podání žádosti se rozhodl teprve tehdy, když byl poprvé přistižen policií bez platných dokladů o pobytu. Poukazy na to, že nevěděl, kde je azylové zařízení a kde si má o azyl požádat, je nutno v této souvislosti považovat za zcela nevěrohodné a účelové, neboť takto laxně by ten, kdo má skutečnou a naléhavou potřebu azylové ochrany a opravdově usiluje o její poskytnutí, nejednal, vyjma případů, že by šlo o osobu neschopnou porozumět základním otázkám běžného života a řešit je. Tou ovšem stěžovatel zjevně není, dokázal-li bez větších obtíží přicestovat od ČR a zde se zapojit od systému ilegálního zaměstnávání ve stavebnictví. Žalovaný tedy v případě stěžovatele zcela správně aplikoval ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu.

Byla-li žádost o azyl stěžovatelem podána až poté, co bylo rozhodnuto o správním vyhoštění žadatele, a tato žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 325/1999 Sb., nemohou před soudem obstát námitky nesprávného posouzení skutkového stavu věci vztahující se k důvodům udělení azylu (viz nepublikovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, č. j. 4 Azs 300/2004 - 36). Případem stěžovatele se za této situace již nemusel žalovaný zabývat též z hlediska § 12, § 13, § 14 a § 91 zákona o azylu, neboť rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu nelze považovat za rozhodnutí o neudělení azylu ve smyslu § 28 tohoto zákona. Za takové lze považovat pouze rozhodnutí, kterým Ministerstvo vnitra rozhodne o neudělení azylu pro nesplnění podmínek uvedených v ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14

téhož zákona po věcném posouzení důvodů tvrzených žadatelem o azyl. Obdobné závěry učinila judikatura Nejvyššího správního soudu (viz jeho rozsudek ze dne 9. 9. 2004, č. j. 2 Azs 147/2004 - 41, zveřejněný pod č. 409/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu; srov. též rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, zveřejněný pod č. 244/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, rozsudek ze dne 27. 5. 2004, č. j. 7 Azs 124/2004 - 45, zveřejněný pod č. 349/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, a rozsudek ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, zveřejněný pod č. 181/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) ve vztahu k důvodům zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu (neuvádí-li žadatel o azyl skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu) a není žádného důvodu, proč by tomu mělo být jinak ve vztahu k důvodům podle písm. k) téhož ustanovení, když v obou případech je žádost zamítána ve zrychleném a zjednodušeném řízení proto, že zde existují kvalifikované (neboť zjevné, jednoznačné a zákonem jako takové výslovně zvláštním způsobem označené) důvody pro zamítnutí žádosti o azyl. Posuzoval-li žalovaný u stěžovatele důvody pro udělení azylu podle § 12 a § 14 zákona o azylu, činil tak nad rámec svých povinností; totéž platí o krajském soudu, jestliže závěry žalovaného přezkoumával.

Ani Nejvyšší správní soud se proto nemusel přezkumem správnosti závěrů krajského soudu ohledně důvodů pro udělení azylu podle § 12 a § 14 zákona o azylu věcně zabývat. Proto Nejvyšší správní soud pouze na okraj a nad rámec nosných důvodů rozhodnutí dodává, že skutečnost, že stěžovatel měl na Ukrajině obavy před vyhrožováním ze strany soukromých osob, kterým dlužil peníze, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu (srov. k tomu bohatou judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. jeho nepublikované rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 - 49, či ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65). Důvodem by tato skutečnost mohla být toliko za situace, kdyby ukrajinské státní orgány, na které by se stěžovatel obrátil, tuto pomoc odmítly nebo pokud by vydírání stěžovatele ze strany soukromých osob jiným způsobem iniciovaly, podporovaly, prováděly nebo trpěly (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2004, č. j. 7 Azs 38/2003 - 37, nepublikováno). Stěžovatel se však na státní orgány Ukrajiny (na policii) vůbec neobrátil, přičemž jeho odůvodnění, proč to považoval za nepřipadné, nutno považovat za nepodložené žádnými konkrétními a reálnými obavami z negativních důsledků takového kroku pro jeho osobu a dokonce ani racionálními odhady, proč by takový postup nemohl být účinný. Co se týče eventuálních úvah o splnění podmínek pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, nutno konstatovat, že ze správního spisu evidentně vyplývá, že u stěžovatele nejsou dány zvláštní okolnosti spočívající např. v jeho osobní či rodinné situaci, specifickém vztahu k České republice či v povaze jeho dosavadního chování, které by případně mohly důvodem pro udělení humanitárního azylu. Naopak, lze mít za to, že stěžovatelova situace je typická a zcela standardní - stěžovatel je ve své podstatě ekonomickým emigrantem, který odešel ze země původu kvůli obavě z věřitelů a snaze vydělat v ČR peníze a jeho osud a postavení se nijak neliší od tisíců dalších osob směřujících z méně vyspělých zemí do zemí rozvinutých. Důvody, pro které by chtěl pobývat v ČR a pro které se nechce vracet na Ukrajinu (obavy, že by mohl být terčem nátlaku věřitelů kvůli dluhům, které má, a snaha zde zůstat a pracovat), jsou sice zcela pochopitelné, z jeho hlediska logické a v obecně lidském úhlu pohledu snad i legitimní, nicméně nelze je považovat za důvody, které by měly vést k udělení azylu podle § 14 azylového zákona.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění žádných z důvodů kasační stížnosti uplatňovaných stěžovatelem a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Vzhledem k neprodlenému rozhodnutí ve věci samé (několik týdnů po předložení věci Nejvyššímu správnímu soudu) nerozhodoval již o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti; navíc u stěžovatele bylo usnesením krajského soudu, kterým mu byl ustanoven zástupce z řad advokátů, shledáno, že je osobou, u níž jsou předpoklady, aby byla osvobozena od soudních poplatků. Žalovaný proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 4 in fine ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Advokátu stěžovatele, ustanovenému usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 12. 2004, č. j. 60 Az 109/2004 - 31, přiznal Nejvyšší správní soud odměnu za zastupování v řízení o kasační stížnosti, a sice 2x 1000 Kč za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“), a na to navázaný paušál 2x 75 Kč podle § 13 odst. 3 AT. Advokát stěžovatele nedoložil, že je plátcem daň z přidané hodnoty (§ 14a odst. 1 AT) soud mu proto tuto daň z částky 2150 Kč jako součást nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 28. července 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu